



КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 1 листопада 2022 р. № 976-р

Київ

Про схвалення Концепції створення системи державного гарантування якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення

1. Схвалити Концепцію створення системи державного гарантування якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення, що додається.
2. Міністерству оборони разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади в тримісячний строк розробити та подати в установленому порядку Кабінету Міністрів України проект плану заходів щодо реалізації Концепції, схваленої цим розпорядженням.



Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 1 листопада 2022 р. № 976-р

КОНЦЕПЦІЯ
створення системи державного гарантування якості
товарів, робіт і послуг оборонного призначення

Загальні положення

Концепція створення системи державного гарантування якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення (далі — Концепція) визначає мету, основні принципи, шляхи вирішення проблемних питань, строки та очікувані результати щодо створення в Україні системи державного гарантування якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення (далі — система державного гарантування якості), спрямованої на забезпечення реалізації положень Закону України “Про оборонні закупівлі” та запровадження процедур взаємного державного гарантування якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення у сфері експортно-імпортних поставок.

Законодавчою основою для створення системи державного гарантування якості є Конституція України, якою, зокрема, проголошено євроатлантичний курс України, і Закон України “Про оборонні закупівлі”. Нормативну основу для створення системи державного гарантування якості становлять міжнародні, національні та військові стандарти щодо життєвого циклу товарів, робіт і послуг оборонного призначення, управління якістю та взаємного гарантування якості.

У Концепції терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про оборонні закупівлі” та “Про оборону України”, нормативно-правових актах Кабінету Міністрів України щодо контролю якості, міжнародних стандартів ISO з менеджменту якості та стандартів НАТО серії AQAP.

Проблема, яка потребує розв’язання

Аналіз результатів вивчення механізмів управління якістю та гарантування якості товарів, робіт і послуг у державах — членах НАТО свідчить, що в таких державах створені та функціонують системи державного (урядового) гарантування якості. Головним завданням таких систем є забезпечення процесів взаємного гарантування якості у сфері експортно-імпортних поставок товарів, робіт і послуг оборонного призначення.

При цьому необхідно відзначити, що такі системи забезпечують не тільки взаємне гарантування якості між державами-партнерами у сфері закупівлі товарів, робіт і послуг оборонного призначення, а також застосовуються під час закупівлі товарів, робіт і послуг оборонного призначення для потреб національних сил безпеки і оборони.

Застосування механізмів системи державного гарантування якості під час закупівлі товарів, робіт і послуг оборонного призначення дає змогу:

перевіряти спроможності національних виробників (постачальників) забезпечити виконання вимог контракту (договору) щодо якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення;

контролювати дотримання виробниками (постачальниками) вимог замовників щодо якості під час виробництва (постачання) товарів, робіт і послуг оборонного призначення, визначених у контрактах (договорах);

перевіряти відповідність (здійснювати аудит) виготовлених, поставлених товарів, робіт і послуг оборонного призначення згідно з вимогами, встановленими замовниками у контрактах (договорах);

забезпечити гнучкий підхід щодо контролю якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення у разі, коли обсяг та способи такого контролю залежать від рівня ризиків, пов'язаних із їх закупівлею.

Існуюча в Україні система забезпечення якості товарів робіт і послуг оборонного призначення базується на застарілих підходах щодо управління якістю та орієнтована переважно на контроль якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення, не враховує вимоги міжнародних стандартів і стандартів НАТО та в цілому є несумісною з аналогічними системами держав-партнерів.

На сьогодні основною проблемою, яка потребує розв'язання, є відсутність в Україні системи державного гарантування якості, яка б реалізувала механізми оцінки відповідності процесів забезпечення якості товарів оборонного призначення відповідно до Закону України "Про оборонні закупівлі" та забезпечила взаємне державне гарантування якості у сфері експортно-імпортних поставок товарів оборонного призначення відповідно до стандартів НАТО серії AQAP, зокрема:

невизначеність політики з питань якості щодо товарів, робіт і послуг оборонного призначення;

несформованість нормативно-правової та нормативної бази щодо функціонування системи державного гарантування якості;

відсутність організаційної основи системи державного гарантування якості та кваліфікованих фахівців з державного гарантування якості;

відсутність відповідних національних і військових стандартів та методичних документів щодо державного гарантування якості;

недостатнє інформаційне забезпечення державних замовників у сфері оборони та виконавців державних контрактів (договорів) з питань державних закупівель (далі — державні замовники та виконавці) та з питань функціонування системи державного гарантування якості.

На сьогодні вже зроблено перші кроки щодо створення національної системи державного гарантування якості, зокрема:

постановою Кабінету Міністрів України від 16 червня 2021 р. № 622 “Про уповноважений орган з державного гарантування якості” (Офіційний вісник України, 2021 р., № 50, ст. 3084) визначено уповноважений орган з державного гарантування якості;

розпочато роботу із запровадження національних і військових стандартів щодо державного гарантування якості;

започатковано навчання фахівців з державного гарантування якості.

Здійснення зазначених заходів є важливим, але недостатнім кроком для створення системи державного гарантування якості. Створення та забезпечення функціонування системи державного гарантування якості вимагає комплексного і системного підходу до вирішення всіх проблемних питань на державному рівні та у сфері оборонно-промислового комплексу.

За таких обставин питання щодо створення і функціонування системи державного гарантування якості, насамперед, потребує нормативно-правового, законодавчого врегулювання, зокрема визначення завдань, функцій, повноважень та відповідальності відповідних суб'єктів системи державного гарантування якості, порядку їх взаємодії, а також запровадження єдиних стандартів з якості у секторі безпеки і оборони, формування методичної бази функціонування системи та підготовки кваліфікованих фахівців з державного гарантування якості.

Мета, основні принципи і строки реалізації Концепції

Метою реалізації Концепції є визначення напрямів та механізму формування в Україні системи державного гарантування якості, а також забезпечення її ефективного функціонування.

Основними принципами формування та функціонування системи державного гарантування якості є:

комплексність — передбачає комплексний підхід із визначення оптимальних способів забезпечення якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення залежно від рівня ризиків, пов'язаних із цими товарами, роботами і послугами;

широка взаємодія — передбачає, що всі суб'єкти системи державного гарантування якості постійно обмінюються необхідною інформацією, комунікують між собою в різних форматах, спільно виконують визначені завдання в межах компетенції;

сумісність — передбачає гармонізацію національної системи державного гарантування якості з аналогічними системами держав-партнерів на основі застосування єдиних вимог міжнародних стандартів ISO та стандартів НАТО серії AQAP;

обізнаність — передбачає, що всі суб'єкти системи державного гарантування якості володіють належними знаннями і практичними навичками щодо планування, організації та функціонування системи державного гарантування якості на будь-якому етапі виконання державного контракту (договору);

прозорість та відкритість — передбачає можливість застосування системи державного гарантування якості всіма державними замовниками та виконавцями, іншими заінтересованими суб'єктами;

ефективність та результативність — передбачає застосування системи державного гарантування якості тільки у випадках, коли це дасть змогу отримати певну ефективність та результативність заходів щодо забезпечення та контролю якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення;

довіра — передбачає створення умов щодо довіри між державними замовниками та виконавцями з питань якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення.

Концепцію передбачається реалізувати протягом 2022—2026 років у два етапи.

Перший етап (короткострокові завдання) — до 2024 року, другий етап (середньострокові завдання) — до 2026 року.

Шляхи і способи розв'язання проблеми

Для розв'язання проблем, пов'язаних із створенням системи державного гарантування якості, необхідно:

на першому етапі:

визначити та сформулювати політику з питань щодо якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення;

спланувати стадії (етапи) формування та механізми запровадження системи державного гарантування якості;

укласти міжнародні угоди (меморандуми) з державами-партнерами щодо застосування системи взаємного державного гарантування якості;

розробити нормативно-правові, зокрема законодавчі, акти щодо функціонування системи державного гарантування якості у мирний час та особливий період, її організаційної структури, повноважень, функцій та відповідальності державних замовників та виконавців, інших суб'єктів

системи державного гарантування якості, які гармонізовані з вимогами міжнародних стандартів ISO та стандартів НАТО серії AQAP;

сформуванню організаційну основу системи державного гарантування якості;

завершити розроблення та впровадження національних і військових стандартів щодо порядку функціонування системи державного гарантування якості;

провести навчання фахівців з державного гарантування якості, зокрема з питань аудиту системи управління якістю;

розробити і запровадити механізми проведення аудитів та оцінювання відповідності системи менеджменту (управління) якості виконавців, аудиту їх спроможностей, аудитів процесів, аудитів товарів, робіт і послуг, метрологічного аудиту (метрологічної експертизи) під час державного гарантування якості;

на другому етапі:

удосконалити нормативно-правову, зокрема законодавчу, базу та організаційну основу системи державного гарантування якості (за результатами реалізації першого етапу);

продовжити роботи з укладення міжнародних угод (меморандумів) із державами-партнерами щодо застосування системи взаємного державного гарантування якості;

розробити та запровадити методичні документи, зокрема щодо процедур ідентифікації, оцінювання і управління ризиками у контексті забезпечення якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення.

Виконання завдань та заходів, спрямованих на реалізацію Концепції здійснюється Міноборони разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями оборонно-промислового комплексу.

Очікувані результати

Реалізація Концепції дасть змогу забезпечити:

виконання положень Закону України “Про оборонні закупівлі” щодо застосування системи державного гарантування якості під час закупівлі товарів, робіт і послуг оборонного призначення;

підвищення ефективності процесів забезпечення якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення шляхом запровадження механізмів оцінювання відповідності системи менеджменту якості виконавців, аудиту їх спроможностей, аудитів процесів, аудитів товарів, робіт і послуг, а також контролю якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення протягом їх життєвого циклу на основі оцінки ризиків;

підвищення ефективності військово-технічного співробітництва України з державами-партнерами з реалізації спільних міжнародних програм (проектів), пов'язаних із створенням, виробництвом, відновленням, модернізацією і ремонтом озброєння, військової та спеціальної техніки шляхом забезпечення сумісності системи державного гарантування якості з відповідною системою держав-партнерів;

створення сприятливих умов щодо забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств оборонно-промислового комплексу на світовому ринку озброєнь на основі застосування єдиних міжнародних стандартів ISO та стандартів НАТО серії AQAP;

скорочення матеріальних витрат, фінансових ресурсів та строків під час здійснення контролю якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення, що закуповуються за імпортом, шляхом визнання документів з гарантування якості, наданих уповноваженим органом з державного гарантування якості держави-постачальника;

зниження рівня корупційних ризиків та оптимізацію витрат ресурсів під час здійснення контролю якості, ефективне та раціональне використання бюджетних коштів завдяки прозорості та відкритості системи державного гарантування якості.

Обсяг фінансових ресурсів

Фінансове забезпечення заходів, спрямованих на реалізацію Концепції, здійснюватиметься за рахунок і в межах видатків державного бюджету на відповідний рік, а також за рахунок міжнародної технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством.

Порядок проведення моніторингу, оцінки результатів реалізації Концепції та звітування

Забезпечення координації дій з реалізації цієї Концепції, здійснення контролю за її реалізацією, виконання плану заходів щодо її реалізації, проведення моніторингу стану їх виконання здійснюється Міноборони.

Інструментом реалізації цієї Концепції є план заходів щодо її реалізації із визначеними індикаторами виконання.

Звіт про реалізацію Концепції Міноборони подає Кабінетові Міністрів України щороку до 15 грудня.
